

**KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET**

Finansdepartementet
Boks 8008 Dep
0030 Oslo

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Att: Jan Arnulf Persson

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Dato: 28.03.2011

Vår ref.: 2011/261 008

Deres ref.: 11/810

Saksbehandler: Guro Børnes Ringlund, telefon: 22573675

Innspill fra Klif til revidering av strategi for bærekraftig utvikling

Vi viser til brev fra Finansdepartementet 18. februar 2011 der Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) blir bedt om å gi innspill til revidering av regjeringens strategi for bærekraftig utvikling.

Punkt A: Vurdering av om rapporteringen og indikatorer gir et dekkende bilde av utviklingen på sentrale områder ut fra ny kunnskap

Generelle kommentarer

Den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling fokuserer på syv politikkområder, og det er utarbeidet totalt 18 indikatorer. Utviklingen innenfor de ulike politikkområdene beskriver imidlertid forhold som ikke dekkes av indikatorene. Vi mener at det bør vurderes å ha ytterligere indikatorer for å kunne fange opp større deler av politikkområdene, som for eksempel EU har gjort. EU har identifisert 11 av over 100 indikatorer som sine hovedindikatorer.

Boks 7.2 i Nasjonalbudsjettet gir en vurdering av utviklingen i indikatorene fra år til år som enten positiv, negativ eller om lag uendret. Dette sier ingenting om hvor man er i forhold til målet, og fanger ikke opp trender. Vi mener derfor at det bør vurderes om rapporteringen skal si hva status er i forhold til politisk vedtatte mål, og i tillegg til utviklingen fra siste år også gi utviklingen over en lengre periode, for eksempel fra 2000.

EUs rapportering har fire alternative utfall for hver indikator som vi mener bør vurderes brukt også for de norske indikatorene:

- Clearly favourable change/on target path
- No or moderately favourable change/close to target path
- Moderately unfavourable change/far from target path
- Clearly unfavourable change/moving away from target path

Kommentarer til bærekraftindikatorne:

Bærekraftindikator 3 – Norske utslipp av klimagasser relatert til Kyotomålet.

Indikatoren er upresis ettersom den viser til norske utslipp relatert til Kyotomålet. Det er sannsynlig at de norske utslippene vil ligge over Kyotomålet for hvert år i perioden 2008-2012. Allikevel vil Norge innfri sin Kyotoforpliktelse på grunn av koblingen til EUs kvotesystem, og gjennom statlig kvotekjøp vil Norge kunne overoppfylle Kyotoprotokollen. Figur 7.3 i Nasjonalbudsjettet 2011 er ikke heldig fordi det er summen av utslippene i 2008-2012 som er viktig for Kyotoforpliktelsen, ikke utslippet i et enkelt år. Denne indikatoren vil ikke være relevant om noen få år. Man bør derfor vurdere å omdefinere indikatoren for at den skal være mer robust over tid. Et alternativ er å følge EUs tilnærming med å relatere utslippene i forhold til basisåret i Kyotoprotokollen (1990).

Det ville også vært hensiktsmessig å rapportere årlig på framskrivningene, som sier noe om hva utslippene framover vil være gitt allerede implementerte tiltak, uten å ta hensyn til økonomiske konjunkturer. Det utgjør relevant informasjon om hva som er årsaken til endringene i årlige utslipp.

Bærekraftindikator 4 – Utslipp av langtransporterte luftforurensinger og utslippsforpliktelser under Gøteborgprotokollen.

Selv om teksten i kapittel 7.2.2 forklarer at NOX-utslippene må ned for at Norge skal overholde utslippsforpliktelsen i Gøteborgprotokollen, viser rapporteringen i boks 7.2 at utviklingen er positiv. Dette er i og for seg riktig ettersom det var en nedgang i NOx-utslippene, men det gir ikke et riktig bilde i forhold til hvor man er i forhold til målet. Hva skal utslippene i 2011 relateres til? Måååret i Gøteborgprotokollen er 2010.

Bærekraftindikator 6 og 7 – Vannforekomster med god eller svært god økologisk status, ferskvann og kystvann

Selve indikatorene vurderes å være OK. Klif har imidlertid noen kommentarer til omtalen av indikatorene i kapittel 7.2.3:

- Figur 7.6:
 - Det bør stå ”antatt” god status i tittelen – fordi veldig mye av vurderingene bygger på skjønn.
 - Det bør framgå av figuren når den angitte økologiske status er datert fra.
 - Det som er interessant å følge med på er *endring over tid*. Det bør framgå av figuren om det er en forbedring eller forverring i mengden vannforekomster med god eller svært god økologisk status – og over hvilket angitt tidsrom.
- Vi vil påpeke tre forhold når det gjelder teksten om kystvann:
 - Datagrunnlaget for å bestemme økologisk status er veldig mye dårligere fra Hordaland og nordover enn det er for områdene lenger sør. Dette betyr at mer kunnskap om forholdene kan endre økologisk status tilsynelatende til det verre (per nå ligger andelen ”god økologisk status” over 80 og nærmere 100 %), uten at det nødvendigvis er noe annet enn økt kunnskap som ligger til grunn for endringen.

- Forventninger om klimaendringer i form av økt temperatur og økt avrenning fra land av næringssalter og partikler kan tilsi at man vil få andre, ”forverrede” forhold i kystområdene framover.
- Strategier om sterk økning i havbruksnæring fra Hordaland og nordover kan også forventes å påvirke økologisk status i kystområdene negativt framover.

Bærekraftindikator 9 – Samlet energibruk per enhet brutto nasjonalprodukt.

Indikatoren er noe snever da den bare fokuserer på energiforbruk per BNP. Indikatoren gir dessuten et feil bilde av bærekraftsprinsippet, siden den ikke sier noe om det totale energiforbruket og forbruket per capita. Selv om energieffektivisering gir et lavere forbruk per enhet BNP, har det totale forbruket økt. Rapporteringen i kapittel 7.2.4 er noe mer utfyllende.

Bærekraftindikator 12 – Potensiell eksponering for helse- og miljøfarlige stoffer

Tallkilden for denne indikatoren er Produktregisteret, som er en del av Klif. Det er alltid et spørsmål hvilket stoffutvalg man skal gjøre, og i og med at utvalget er begrenset til noen stoffer og hva som ligger i Produktregisteret for disse stoffene, er den ikke dekkende for alle kilder som kan gi eksponering/utslipp av disse kjemikaliene. Klif har foreløpig valgt å ha fokus på de kildene som har gode data som det er enkelt å ta i bruk. Klif og SSB har en kontinuerlig diskusjon om utvalget og bruk av andre kilder til indikatoren, og vi mener at denne indikatoren gir et dekkende bilde av utviklingen så langt det lar seg gjøre med de dataene som er til rådighet.

Punkt B: Dekkes sentralforvaltningens behov for en samlet framstilling av spørsmål knyttet til en bærekraftig utvikling på en hensiktsmessig måte?

Som gjennomgangen av indikatorene over viser, mener vi at flere av indikatorene med fordel kan forbedres for å gi et riktigere bilde av utviklingen. Det kan som nevnt også vurderes å ha ytterligere indikatorer for å fange opp større deler av de syv politikkområdene.

Punkt C: Drøftingen av problemstillinger knyttet til utvikling av indikatorer for måling av livskvalitet, jf. avsnitt 3.7 i Nasjonalbudsjettet 2010

Klif har ingen kommentarer til denne.

Med hilsen

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

Hans Aasen
seksjonssjef

Guro Børnes Ringlund
seniorrådgiver